

Bio-based Industries
Consortium

Mapping Latvia's bio-based potential

Kopsavilkums

KOPSAVILKUMS

Latvija piedāvā izcilas iespējas bioekonomikai. Apkopojot iegūto informāciju no publiskiem avotiem, kā arī no līdz šim nepublicētiem Latvijas organizāciju pētījumiem (kurus šī ziņojuma autori izmantoja, lai paplašinātu un stiprinātu informācijas bāzi, uz kuras ziņojums tapis), skaidri iezīmējas valsts potenciāls bioekonomikas jomā. Latvija atrodas Baltijas jūras krastā. Tās ainavu veido lielākoties līdzenumi, taču valsts vidiene ir pauguraina. Gandrīz pusi valsts klāj meži, un apmēram ceturtdaļa ir lauksaimniecības zemes platības.

Lauksaimniecība, mežsaimniecība un ķīmiskā rūpniecība pieder pie Latvijas ekonomikas dzinējspēkiem. Valstij ir arī sava veselīga zilā ekonomika, pārtikas un dzērienu ražošana, pārtikas pārstrādes rūpniecība un kokapstrāde. Kaut gan 80% IKP saražo pakalpojumu nozare un 76% iedzīvotāju dzīvo pilsētās, lauksaimniecība un mežsaimniecība joprojām ieņem svarīgu lomu, saražojot 4% IKP un nodarbinot 7% valsts darbaspēka (vairāk nekā vidēji ES).

Minētās nozares veido labu pamatu bioekonomikas attīstībai Latvijā. Valsts labi organizētā inovāciju atbalsta infrastruktūra ir viens no daudziem labvēlīgiem faktoriem ilgtspējīga bioekonomikas sektora izveidei. Turklāt Latvija bija pirmā Baltijas valsts, kas pieņēma savu bioekonomikas stratēģiju, kas savukārt veido labu atsauces punktu lokālā, reģionālā un nacionālā līmeņa bioekonomikas darbībām.

Vairākās Latvijas tautsaimniecības nozarēs rodas liels daudzums atkritumu un blakusproduktu, no kuriem pašreiz tiek radīta visai zema pievienotā vērtība. Visā valstī šos materiālus var potenciāli izmantot kā izejvielas bioekonomikas darbībām.

Pārtikas un dzērienu ražošana, kā arī kokmateriālu apstrāde pašreiz ir galvenās bioekonomikas nozares valstī. Šajos ražošanas procesos neizmantotie materiāli ir izcila izejviela topošai Latvijas bioekonomikas nozarei.

Tomēr jāsaprot, ka nebūt ne no visām nozarēm ir pieejami precīzi dati par ražošanas pārpalikumiem un to izmantošanu: šādi dati ir pieejami par lauksaimniecības un mežsaimniecības nozari, taču ne par biomasas izejvielām un to izmantošanu, ka arī par sadzīves atkritumu organiskās daļas apjomu.

Lauksaimniecība, būdama lielākā tautsaimniecības nozare, rada vislielāko blakusproduktu daudzumu (pēc aplēsēm ap 9 milj. tonnu gadā), taču arī mežizstrādē ik gadus rodas ap 2.9 milj. kubikmetru blakusproduktu. Turklāt pašlaik tiek lēsts, ka arī aramzeme un pļavas ir salīdzinoši neefektīvi apsaimniekotas, kas paver iespējas bioekonomikas darbību paplašināšanai valstī.

Latvijai ir sava augstskolu, pētījumu centru un ražošanas infrastruktūra, kā arī aktīva Bioekonomikas pētniecības stratēģiskā apvienība. Augsto tehnoloģiju jaunuzņēmumi, kas veidojas augstskolās, saņem spēcīgu atbalstu. 6 no 15 valdības atzītiem un atbalstītiem tehnoloģiju klasteriem ir ieinteresēti bioekonomikā. Zināšanu ietilpīga bioekonomika ir viens no nacionālās viedās specializācijas ieviešanas stratēģijas (RIS3) virzieniem.

Latvijā jau vairākus gadus darbojas virkne ES finansētu pētījumu projektu, kas saistīti ar biomasas izejvielām un biotehnoloģijām (daži no tiem arī programmas Bio-based Industries Joint Undertaking ietvaros). Tas apliecina valsts zinātnieku un ražošanas uzņēmumu interesi un vēlmi darboties bioekonomikas jomā.

Šis dokuments ir tapis bioekonomikas ražotāju konsorcijs Bio-based Industries Consortium (BIC) stratēģiskās izpētes programmas ietvaros. Programmas mērķis ir identificēt bioekonomikas iespējas Eiropas valstīs, kurās šādu darbību ir samērā maz. Bioekonomikas darbības nav iespējamās bez inovācijām, tādēļ tās ir salīdzinoši mazāk izplatītas valstīs ar zemāku inovācijas līmeni. Tas varētu būt saistīts ar bioekonomikā ieinteresēto pušu, kā arī BIC nepietiekamām zināšanām par bioekonomikas potenciālu šajās valstīs. Turklāt, iespējams, bioekonomikā ieinteresētās puses šajās valstīs pilnībā neapzinās iespējas, ko piedāvā BIC un bioekonomikas ražotāju iniciatīvas Bio-based Industries Initiative piedāvātās iespējas.

Šis ziņojums nepretendē sniegt visaptverošu pārskatu. Iespējams, tas arī neietver dažus no jaunākiem statistikas datiem. Šis ir pirmais ziņojuma uzmetums, ko BIC ir sagatavojis, apkopojot un analizējot tam pieejamos datus. Ziņojuma galvenais akcents ir likts uz izejvielām, ar mērķi izmantot pieejamākās, lai ražotu augstāku pievienoto vērtību nekā tā ir pašreiz. Latvijas pārstāvis BBI JU Valsts pārstāvju grupā sniedza būtisku atbalstu šajā ziņojumā izmantojamo datu iegūšanā un izvērtēšanā.

BIC izplatīs šo dokumentu vietējām ieinteresētajām pusēm, lai palīdzētu plānot bioekonomisko darbību paplašināšanu Latvijā kopā ar vietējo ražošanas uzņēmumu un valsts iestāžu pārstāvjiem.

Nākamajās nodaļās tiks analizēta pašreizējā Latvijas ekonomiskā bāze un bioekonomiskās ražošanas darbību potenciāls, kā arī minēti daži piemēri citviet Eiropā ar līdzīgiem izejvielu augstas pievienotās vērtības pielietojumiem. Pielikumā tabulas un attēli, kas saistīti ar iepriekšējās nodaļās iztirzātajiem jautājumiem.

www.biconsortium.eu

info@biconsortium.eu

[@biconsortium](https://twitter.com/biconsortium)

[linkedin.com/company/ Bio-based Industries Consortium](https://www.linkedin.com/company/bio-based-industries-consortium/)

[Bio-based Industries Consortium](https://www.youtube.com/channel/UC...)